

31.01.2022

POL-2021-166235

Jakelun mukaan

Poliisihallituksen lausunto luonnoksesta valtioneuvoston periaatepäätökseksi liikenneturvallisuusstrategiasta

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt lausuntoa erityisesti valtioneuvoston liikenneturvallisuusstrategiaa koskevan periaatepäätöksen luonnoksesta, mutta antaa mahdollisuuden lausua myös sen liitteenä olevista liikenneturvallisuusstrategiasta, toimenpideohjelmasta ja liikenneturvallisuuskatsauksesta. Lausuntopyyntönsä johdosta Poliisihallitus on pyytänyt poliisiyksiköiden lausuntoja ja lausuu ne huomioiden luonnoksesta seuraavaa.

1 Luonnos valtioneuvoston periaatepäätökseksi

Periaatepäätöksellä valtioneuvosto sitoutuisi liikenneturvallisuusstrategian mukaiseen nollavision, jonka tavoitteena on saada vuoteen 2050 mennessä kaikista liikennemuodoista niin turvallisia, ettei kenenkään tarvitsisi kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä. Ministeriöt sitoutuisivat omassa ja hallinnonalansa toiminnassa toteuttamaan strategian linjauksia sekä liitteenä olevan toimenpideohjelman toimenpiteitä.

Periaatepäätösluonnos sisältää lisäksi tiivistelmät liikenneturvallisuustilanteesta, strategisista linjauksista ja merkittävimmistä toimenpiteistä, strategian poikkihallinnollisesta valmistelusta, odotetuista vaikutuksista sekä toimeenpanosta ja seurannasta.

Liikenneturvallisuuden strategisia linjauksia on seitsemän: 1) Liikenneturvallisuus on koko yhteiskunnan yhteinen asia, 2) Päätöksenteon on perustuttava tietoon, 3) Eri toimijoiden liikenneosaamista on lisättävä, 4) Asenteiden on muututtava liikenteessä, 5) Liikennejärjestelmän ja sen kaikkien osien on oltava turvallisia, 6) Teknologinen kehitys tuo turvallisuutta, 7) Lainsäädännön on edistettävä turvallisuutta.

Periaatepäätösluonnoksessa todetaan suurimpien haasteiden olevan tieliikenteessä. Riskinotto on yleistä ja sekä nuoret että ikääntyneet ovat yliedus-

tettuina vakavissa liikenneonnettomuuksissa. Tieliikenteen liikenneturvallisuuksuustyössä on keskeistä huomioida liikennevalvonnan ja liikenneympäristön lisäksi myös viestintä, asenteet ja yhteistyö yhteiskunnan eri sektoreilla.

Periaatepäätösluonnoksessa arvioidaan liikenneturvallisuusstrategian toimenpiteillä voitavan saavuttaa noin 20 liikennekuoleman vähenemä vuodessa.

Strategiset linjaukset ja toimenpiteet toteutettaisiin valtiontalouden kehysten ja valtion talousarvioiden puitteissa. Toimenpiteet rahoitettaisiin suuntaamalla nykyistä toimintaa ja olemassa olevia määrärahoja toimenpiteiden toteutukseen. Mahdollisiin lisärahoitustarpeisiin otettaisiin kantaa normaaliin tapaan valtion talousarvioita koskevilla päätöksillä.

Periaatepäätösluonnoksen liitteinä ovat luonnos liikenneturvallisuusstrategiaksi, sen toimenpideohjelma sekä katsaus liikenneturvallisuuden nykytilaan.

2 Lausunto

Periaatepäätösluonnoksen tähtääminen nollavisiioon vuoteen 2050 mennessä ja sen mukainen tavoite ovat selkeät ja samat kuin Euroopan unionissa asetetut tavoitteet tieliikenteen osalta. Tähän voisi aikajänne huomioiden lisätä myös tavoitteen liikennekuolemien ja vakavien loukkaantumisten puolittamisesta vuoden 2020 tasosta vuoteen 2030 mennessä.

Tieliikenne on aivan oikein asetettu erityiseksi haasteeksi, koska se on kaikkien turvattomin liikenneympäristö. Todettaessa sekä nuorten että ikääntyneiden olevan yllidustettuina vakavissa liikenneonnettomuuksissa voitaisiin kohderyhmiin nyt kohdistettavien toimenpiteiden lisäksi miettiä kokonaisvaltaista, koko elämänkaaren kestävästä liikennekasvatusta, -koulutusta ja -viestintää, joka ehkä samalla saisi tienkäyttäjät nykyistä paremmin hyväksymään myös liikennevalvonnan tavoitteet ja toimenpiteet.

On tärkeää huolehtia koululaisten ja opiskelijoiden liikennekasvatuksesta kuten päätösluonnoksessa todetaan ja varmistaa muun muassa pyöräilijän ja moottorikäyttöisen ajoneuvon välisten väistämissääntöjen oppiminen. Sama koulutustarve koskee myös aikuisväestöä, josta suuri osa ei tunne tai halua noudattaa näitä sääntöjä. Monissa kaupungeissa onkin pyöräilijän tai kevyen sähköajoneuvon ja moottorikäyttöisen ajoneuvon välisiä törmäyksiä enemmän kuin jalankulkijan ja moottorikäyttöisen ajoneuvon välisiä törmäyksiä. Erityisen tärkeää on muokata liikenneympäristöä turvallisemmaksi erityisesti suojattoman liikenteen ja moottorikäyttöisten ajoneuvojen liikenteen risteyskohdissa ja kohdistaa liikennevalvontaa niihin. Mikroliikenteen lisääntyminen korostaa sekä sääntöjen noudattamisen että eri tienkäyttäjärühmien liikenteen eriyttämistä toisistaan ja risteyskohtien rakenteellisen turvallisuuden merkitystä.

Liikenne maastossa ja muilla tien ulkopuolisilla alueilla lisääntyy ja monimuotoistuu kaiken aikaa ja maastoliikenneonnettomuuksissa kuolee vuosittain toistakymmentä henkilöä, joten myöskin näiden alueiden ajoneuvoliikenne olisi hyvä huomioida sekä päätösluonnoksessa että sen liitteissä nykyistä selkeämmin. Samassa yhteydessä tuodaan esille, että maastossa moottorikäyttöisellä ajoneuvolla liikuttaessa ainoa liikumistavan sääntö koskee nopeutta ja suurikin ylinopeus voi toteuttaa vain maastoliikennerikkomuksen tunnusmerkistön. Liikenne- ja viestintäministeriön ja ympäristöministeriön olisi hyvä yhdessä selvittää jonkinlaisen seuraamuksen asettamista maas-

toliikennelain 5 §:n edellyttämän varovaisuusvelvoitteen noudattamatta jättämiselle ja samalla selvittää liikenneturvallisuuden vaarantamisen soveltamisalan ulottamista maastoon ja muualle tien ulkopuolelle. Tällä hetkellä liikenneturvallisuuden vaarantamiseen voi syyllistyä tie-, raide-, ilma- ja vesiliikenteessä, mutta ei maastoliikenteessä.

On erittäin hyvä, että päätösluonnoksen merkittävimpiin toimenpiteisiin on lainsäädännön kehittämisen osalta kirjattu vesiliikenteen promillerajan laskemiseen sekä pyöräilyn ja mikroliikkumisen promillerajaan liittyvien muutostarpeiden selvittäminen. Alkoholin turvallisuutta vaarantavasta vaikutuksesta on jo nyt paljon näyttöä. Promillerajaa koskevan sääntelyn muutos tulisi selvittää nopeassa aikataulussa. Poliisihallitus esittää kirjausta, jossa pyöräilyn ja mikroliikkumisen promillerajan asettaminen ja veneilyn promillerajan laskeminen selvitetään pikaisesti. Päihteiden saaminen pois niin maasto-, vesi-, kuin tieliikenteestäkin on aivan keskeinen liikenneturvallisuustoimi.

Poliisihallitus esittää ajoterveyden selvittämisen osalta lääkärintodistuksen esittämisvelvollisuutta kaikkien ajokorttien uusimisen edellytykseksi 70-vuotiaana. Tämä velvoite olisi vaikuttava toimi ikääntyneiden kuljettajien tilastoista ilmenevään kohonneen liikenneturvallisuusriskin torjumiseen.

Luonnoksessa todetaan, että strategian toimenpiteet rahoitettaisiin suuntaamalla nykyistä toimintaa ja olemassa olevia määrärahoja toimenpiteiden toteutukseen. Strategian luonnoksessa todetaan myös, että liikennevalvonta on poliisin keskeinen tapa vaikuttaa liikenneturvallisuuteen ja liikenteessä tapahtuvaan rikollisuuteen. Strategian vaikuttavuuden kannalta on keskeistä, että siinä kirjatut toimenpiteet liikenneturvallisuuden lisäämiseksi ja nollavision saavuttamiseksi voidaan tehdä. Liikenneturvallisuuden ja koko liikennejärjestelmän toimivuuden kannalta on erittäin merkittävää, että liikenteeseen osallistuvat noudattavat sääntöjä. Sääntöjen noudattamisen kannalta puolestaan uskottava valvonta on kriittinen menestystekijä.

Poliisihallitus haluaa todeta, että nykyisellä rahoituksella, henkilöstövoimavaroilla ja käytössä olevalla teknologialla ei ole saavutettavissa merkittävästi lisää liikennevalvontaa määrällisesti eikä laadullisesti. Poliisihallitus on laatinut Poliisin liikennevalvonnan ja -turvallisuuden toiminta- ja kehittämissuunnitelman 2022-2030, jolla mm. valvonta kohdennetaan mahdollisimman vaikuttavalla tavalla, huomioiden myös liikenneturvallisuusstrategian luonnoksen kirjaukset.

Poliisin täytyy pystyä varmistamaan lainsäädännön edellyttämä laadukas ja viivytyksetön esitutkinta rikosasioissa, sekä ylläpitämään riittävän lyhyt toimintavalmiusaika kiireellisissä hälytystehtävissä. Ilman poliisin kokonaisresurssin lisäämistä ei liikennevalvontaan ole kohdennettavissa merkittävästi nykyistä enempää työaika. Asetettuun nollavision-tavoitteeseen nähden toimenpiteisiin kohdennettavissa oleva panos ei todennäköisesti tule tuottamaan toivottua tuotosta. Strategiaan ja periaatepäätökseen tulisi liittää toimenpiteiden toteuttamiseksi riittävä rahoituspäätös kaikille toimijoille.

Toimenpideohjelmaluonnoksesta ehdotetaan korjattavaksi virhe kohdassa 88. Kohdassa ehdotetaan erittäin perustellusti selvitettäväksi, voisiko lääkärille asettaa ilmoitusvelvollisuuden poliisille jo 3 kuukautta kestävästä ajoterveysvaatimusten täyttymättä jäämisestä. Kohdassa kuitenkin puhutaan lää-

kärin määräämästä ajokiellosta, jota ei juridisesti ole olemassa, koska ainoastaan poliisi määrää ajokiellot. Juuri tämä seikka korostaa poliisille tulevan ilmoituksen tärkeyttä.

On tärkeää, että toimenpideohjelmaluonnoksen kohdan 89 ajokorttilain mukaiseen ajokieltomenettelyyn ja ajoluvan valvontaan liittyviä muutostarpeita selvitetään mahdollisimman pian.

Kokonaisuutena arvioiden Poliisihallitus pitää periaatepäätöstä, strategisia linjauksia ja toimenpidekirjauksia tavoitteen suuntaisina ja liikenneturvallisuustyön kokonaisuuden huomioivina linjauksina.

Poliisijohtaja

Sanna Heikinheimo

Poliisitarkastaja

Tuomo Katajisto

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 31.01.2022 klo 12:47. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Liikenne- ja viestintäministeriö; kirjaamo@lvm.fi

Tiedoksi

Esikunta / Poliisihallitus
Poliisiylitarkastaja Karl Linderborg / Poliisihallitus